

5 à 600 Kr. aarlig, og han har da 22—2300 Kr. at leve af, men vel at mærke med en Arbejdstid, der med Opgaveretning og alt næppe kan anslaaes til mindre end 10 Timers opslidende Arbejde om Dagen. Naar hertil kommer, at denne yderst besleedne Indtægt ikke stiger med Alderen, at den snarere aftager med svigtende Arbejdsevne, og at den ikke giver Afgang til Pension, bruger man vel næppe for stærke Udrykt, naar man betegner de kjøbenhavnske Privatlæreres Stilling som haabløs i økonomisk Henseende. Og man maa ikke glemme, at de kjøbenhavnske Privatlærere ikke ganske kunne indrette deres Levevis efter deres Indtægter, men at den Omstændighed, at de undervise Børn, der i alt Fald for største Delen komme fra Bourgeoisiets Hjem, tvinger dem til at honorere visse Fordringer i dyre Henseende, hvis deres Elever skulle bevare Respekten for dem.

At dette ikke kan andet end virke hæmmende paa det pædagogiske Arbejde, giver sig af sig selv. Snarere maa man udtale sin Forundring over, at den kjøbenhavnske Privatlærerstand under disse Forhold har kunnet udføre et saa værdifuldt Arbejde som det, der trods de trykkede Naar stadig udføres ved de private Skoler, og hvorom Undervisningsinspektionen har udtalt, at det kunde maale sig med det Arbejde, der udføres ved Statens Skoler.

Spørger man da, hvorledes det vil være muligt at forbedre Lærernes Naar, da ligger den Tanke nærmest, om Bestyrerne kunne forhøje Gagerne, selv om Skolerne derved skulle give et ringere Dverksud.

At der ad denne Vej ikke kan naas noget væsentligt, fremgaar imidlertid af det af de foran ansførte Tal fremgaaende Faktum, at en Forhøjelse af Gagerne med 10 pCt. vilde bringe Skolerne paa Randen af Insolvens, og en Forhøjelse med 20 pCt. vilde ruinere dem.

Det kunde da ligge nær, at Staten traadte hjælpende til, idet de kjøbenhavnske Latin- og Realskoler ere de eneste Latin-skoler i Landet, der ikke saa direkte Statsstilksud. Medens Skoler, der ligge udenfor Kjøbenhavns Porte, som Virkerød og Ørdrup, støttes med et direkte Tilksud, have de kjøbenhavnske Privatskoler hidtil ikke haft anden Støtte end et Prioritetslaan paa gunstige Betingelser. Grunden til, at Staten ikke har ment at kunne gøre mere for disse Skoler, der dog udgøre henved Halvdelen af Landets lærde Undervisningsvæsen, har vistnok været den, at de ikke blot have været private Anstalter, men ogsaa indbyrdes konkurrerende private Anstalter, og den nedsatte Kommission har jo netop haft til Opgave at undersøge, om dette Forhold lod sig ændre, saaledes at der kom til at foreligge Betingelser for Statens Indgriben.

Vil Staten imidlertid ikke selv under forandrede Forhold yde et Tilksud til Lærergagerne, ville disse efter det foregaaende ikke kunne forbedres væsentlig uden gennem forvægede Indtægter, d. v. s. Forhøjelse af Skolepengene. En Forhøjelse af Skolepengene med 2 Kr. pr. Eleve om Maanedes vilde give en forøget Indtægt af ca. 70,000 Kr. aarlig. Selv om denne Sum i Praksis kun blev 60,000 Kr., vilde der derved dog kunne iværksættes en Forbedring af Lærernes Løn med 30 pCt., og dette vilde atter sige, at hvis man indskrænker Forhøjelsen af Gagerne til de Lærere, der have været et vist Antal Aar i Skolens Tjeneste, og som ere fast knyttede til den ved et større Timental, vil man kunne naa til en Forbedring for disses Bedkommende af 40 à 50 pCt., hvilket vil sige, at der bliver en Mulighed for, at en Lærer efterhaanden kan opnaa en aarlig Indtægt, der ligger i Nærheden af 3,000 Kr., medens den nu ligger omkring 2,000 Kr. Dette maa sikkert siges at være et retfærdigt og beskedent Maal at stræbe efter.

Vi ere ikke blinde for alt, hvad der kan ansføres mod en Skolepengeforhøjelse, men mene dog paa den anden Side, at alle Betænkeligheder i saa Henseende maa vige, naar man ser hen til den store Forskel, der dog, naar alt kommer til alt, er imellem de Forældres Vilkaar, som sende deres Børn til de højere Privatskoler, og de Læreres Vilkaar, som undervise Børnene for en saa lav Betaling. Ser man hen til de stigende Fordringer, der nu til Dags stilles til hele det dyre Apparat ved en Skole, tager man i Betragtning, at Skolepengene ikke ere stegne i de sidste 20 Aar, medens haade alle Priser og sikkert ogsaa Befolkningens Velstand er stegen, kan man næppe betragte en saadan Skolepengeforhøjelse som et urimeligt Skridt. Særlig maa det bemærkes, at flere Forberedelses-skoler, det danske Selskabs Skole og flere Rigsskoler have højere tilsvarende Satser, end Latin- og Realskolerne have for Tiden.

De Vanskeligheder, som kunne fremkomme for mindre bemidlede Forældre, som nu med store Ofre holde deres Børn i Skolerne, maatte man overvinde, dels ved en human Indvirkning fra Skolernes Side over for de Hjem, der virkelig ikke have Naad til at bære en saadan forøget Byrde, dels maatte det blive en Opgave for Staten, Kommunen eller private Begæftstiftere at oprette hele eller halve Fripladser i de dyre Skoler.